

ЯНКА КУПАЛА

Жайкраща
поезія

Янка Купала

Найкраща поезія

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=18016925

Аннотация

«Найкраща поезія» Янки Купали – це добірка віршів видатного білоруського поета, до якої увійшли найвідоміші твори автора, присвячені проблемам долі рідного народу і соціальної несправедливості***. Переклад поезій був здійснений видатним українським митцем Дмитром Павличком.

Содержание

А ХТО ТАМ ІДЕ?	4
МОЯ ДОЛЯ	5
МУЖИК	7
ЧОГО Я ХОТІВ БИ	9
З ПІСЕНЬ ПРО БИТВИ	11
ПОЕТАМ	13
НЕ КЛЯНІТЕ МЕНЕ	14
ЗА ШМАТОК ХЛІБА	18
Конец ознакомительного фрагмента.	19

Янка Купала

НАЙКРАЩА ПОЕЗІЯ

А ХТО ТАМ ІДЕ?

А хто там іде, а хто там іде,
Хто громадою рокотно гуде?

– Білоруси.

Що ж несуть вони, кістяки живі,
На худих плечах, на руках в крові?

– Свою кривду.

А кому ж вони з-під онуч та шматъ
Тую кривду-біль хочуть показать?

– Всьому світу.

Хто ж то їх навчив, не один мільйон,
Кривду-біль нести, хто прогнав їх сон?

– Біда, горе.

А чого ж, чого захотілось їм
Битим, топтаним, темним та глухим?

– Людьми зватись.

1905–1907

МОЯ ДОЛЯ

Моя доле, важка доле,
Щоб ти луснула була!
Щоб од мене в чисте поле
Ти назавжди утекла!
Чом же ти, похмura й лята,
Мені щастя не даєш?
Чом, гірка, немов отрута,
Мені смерті не пошлеш?
Так мене постійно мучиш,
Ніби душу в пеклі чорт;
Так ти серце мое сушиш,
Що вже висох я, мов хорт!
Не даєш ти супокою
Ні вночі, ні вдень мені.
Тінь небіжчика! За мною
Водиш помисли сумні.
Де не вирвусь, не полину,
Щоб хоч трохи ліпше жить,
Позад себе оком кину —
Моя доля вже біжить.
Скрутить, збуриТЬ, скаламутить,
Наче воду хто колом,
І нашле біду, й засмутить
Неочікуваним злом.

І життя немилим стане —
Згинути б мені ту ж мить!
А на серці — рани, рани,
Так болить воно, болить.
І так хочеться упасти
Десь у прірву, в тьму ночей,
Щоб не бачити — пропасти —
Ані сонця, ні людей!
Ось так доля, моя доля,
Щоб ти луснула була!
Щоб од мене в чисте поле
Ти назавжди утекла!

15 липня 1904 р.

МУЖИК

Життя моє трудне й нужденне,
І, скільки світу, кожен звик
Гордити мною, кпити з мене, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Я підписатися не вмію,
Не ходить гладко мій язик,
Бо вічно я орю та сію, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Я з праці хліб свій добуваю,
Зношу лайливий, грубий крик.
Я рідко-рідко свято знаю, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Нема за що купити солі,
Ні залатати черевик,
І діти в мене босі й голі, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Залиті потом мої очі,
Світ радості для мене зник,
Як віл, працюю дні і ночі, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Як занедужаю – лікую
Я сам себе, мов чарівник,
Без лікарів я вік вікую, —
Бо я мужик, дурний мужик.

Така мені за все подяка,
Що мушу жити, наче дик,
І згинути, як той собака, —
Бо я мужик, дурний мужик.
Та скільки я ще жити буду,
Слуга панів, слуга владик,
Ніколи, браття, не забуду,
Що я людина, хоч мужик.
І кожен, хто мене спитає,
Лише один почує крик:
«Хоча мене всяк зневажає, —
Я житиму, бо я — мужик!»

1905

ЧОГО Я ХОТІВ БИ

Побратимів багатих мені
Не потрібно – я відаю їх!
За божками летять, як дурні,
А всім іншим – погорда і сміх.
Я не хочу сидіть за столом
З паничами – принизлива гра:
Обмине тебе келих з вином,
Пригадається кривда стара.
Я не хочу дівочих принад,
Ніжних пестощів білих грудей.
Студенить мені серце, мов град,
Зрада, хитрість огнистих очей!
Ta любов пропадає в ганьбі,
Розвівається, начебто мла...
Тут клянеться в коханні тобі,
А тут іншого вже обняла!
Я не хочу ясного життя,
Де народ стільки горя терпить,
Де жебрачти ходить дитя,
Що не має розради й на мить.
Веселитись не хочу я там,
Де біда, слези, скарги навкруг,
Де в неволі так тяжко братам,
Де завмерли і сила, і дух!...

Гей, сказати б, що мучить мене?
Що я хочу, чого б я жадав?
За що б горе прийняв не одне?
За що б серце згорьоване дав?
Ну, так знайте, чого б я хотів:
Щоб не згинула пісня моя,
Щоб народ ії в серці пригрів
Та щоб знов, чим та пісня сія!

З ПІСЕНЬ ПРО БИТВИ

Суремлять сурми клич до бою,
Вітри розносять їхній дзвін.
Той поклик піснею палкою
Відлунює з усіх сторін.
Про славу-чудо грають сурми,
Про щастя рівне для всього
Народу... Звуть ламати тюрми,
Звуть... ох, багато до чого!..
Ta дзвонята надаремно труби,
Народ обдуриений притих.
Той спить, а той боїться згуби
Розпуха й жаль скувала всіх.
Лиш кат радіє, він крадеться
Шакалом до невинних жертв, —
На трупах, наче вовк, сміється,
Здається, весь би світ пожер.
Дивиться страшно на ту силу,
Що гине в путах-ланцюгах.
Ах, краще вже лягти в могилу,
Ніж знати цього світу жах!
I ходиш, наче спопелій,
I крикнути хотів би ти,
Ta так, щоб світ здригнувся цілий:
Де правду, волю де знайти?!

А сурми грають клич до бою,
Вітри розносять їхній дзвін.
Той поклик піснею палкою
Відлунює з усіх сторін.

30 березня 1906 р.

ПОЕТАМ

Поети вчать, як треба жити,
Багатим бути, а самі ж
І на підошви заробити
Не вміють нещасливий гріш.
Натхнені добрістю й красою,
Оспівують блаженний рай.
Та ситий піснею самою
Не будеш ти, хоч як співай.
Тихіше, милі! Міру мати
Повинні співи голосні,
Бо вік наш хитрий – оплювати
Готовий почуття й пісні.

31 січня 1906 р.

НЕ КЛЯНІТЕ МЕНЕ

За печальні пісні
Не кляніте мене,
Бо ж і так у вогні
Мое серце сумне.
Кров од болю кипить,
Мучить мука німа,
Ні на мент, ні на мить
Сну про щастя нема.
Я не можу здолати
В серці горя й жалю,
Шум плачів і проклять
Я думками ловлю.
Я не можу знести
Цей гидкий маскарад, —
Співи щастя вести,
Як ридає мій брат.
Скільки горя і сліз
Бачу всюди й завжди,
Скільки сам переніс
Я нещастя й біди!
Он стойть удова,
В зорі смуток-туман,
В струп'ї вся голова,
А на плечах – лахман.

Руку, мов неживу,
Простягає мені:
«Пожалійте вдову,
Згинув муж на війні!».
І тут сльози – кап-кап!
Доле, не доведи...
Що ж ти, брате, ослаб, —
Кпи з чужої біди!
Ось гуляє багач,
Аж палата дрижить,
А під брамою плач —
Там сирітка стойть.
Стужа нею трясе,
Мов нагайкою тне,
Вітер скарги несе
І квиління сумне:
«Тут проходив народ,
Молоді та старі,
Проти гніту й знегод
Тут ішли бунтарі.
Тато з ними пішов —
І донині нема...
Стигне з холоду кров,
Сипле сніgom зима.
А мене багатій
Вигнав з хати на сніг,
Де ж ти, батечку мій,
Де знайду я нічліг?!»
І тут сльози – кап-кап!

Доле, не доведи...
Що ж ти, брате, ослаб, —
Кпи з чужої біди!
Знову стогін... Жебрак
Під вікном, наче тінь;
Без ноги, неборак,
Повен жальних болінь.
Він стискає п'ястук,
Тягне пісню хрипку, —
Скільки злигоднів-мук
Пережив на віку:
«Відробив я панам,
Відслужив сорок літ, —
Став на службу дитям,
А сьогодні я — дід!
Гарував я щодня,
Не зважав на батіг,
Працював за коня,
Рано встав, пізно ліг.
Я орав, я косив,
Я канави копав,
Ліс рубав і возив,
Битий, кров'ю спливав.
Йшла робота вогнем...
А мій пан не тужив:
Багатів з кожним днем,
Смачно їв, смачно пив.
А я чахнув, бідак,
Був голодний, як вовк,

Та служив вірно так,
А тепер...» І замовк.
Тільки слози – кап-кап!
Доле, не доведи...
Що ж ти, брате, ослаб, —
Кпи з чужої біди!
Та за скорбні пісні
Не обсмішуй мене,
Бо ж і так у вогні
Моє серце сумне.

15 квітня 1906 р.

ЗА ШМАТОК ХЛІБА

За шматок хліба, чорного хліба,
Бідак свою душу дає,
Топить у рабстві мрії й надії,
Життя безсталанне своє.
Щоб подолати злидні та голод,
Він мусить забути навік
Людяність, думи ясні й високі,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочтите эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.